

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้เพื่อเป็นการสรุปผลการศึกษาเรื่อง การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านบางสะพานน้อย ผู้วิจัยได้นำเสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านบางสะพานน้อยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาหาสาเหตุของปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. เพื่อสร้างนวัตกรรมที่ใช้พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยนวัตกรรมที่สร้างขึ้น โดย

พิจารณาจากความพึงพอใจของครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และกรรมการสถานศึกษาของพฤติกรรมนักเรียนและการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย เรื่องการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านบางสะพานน้อย ครั้งนี้ ใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา โดยได้ดำเนินการเป็น 3 ระยะ ดังนี้

การศึกษาระยะที่ 1 เป็นการศึกษาวิจัยเพื่อศึกษาหาสาเหตุของปัญหาในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา คือ ครู จำนวน 22 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 30 คน กรรมการสถานศึกษา จำนวน 13 คน และนักเรียน ปีการศึกษา 2564 จำนวน 25 คน รวม จำนวน 90 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สาเหตุของปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

การศึกษาระยะที่ 2 เป็นการศึกษาเพื่อสร้างนวัตกรรมที่ใช้พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเป้าหมายที่ร่วมสร้างนวัตกรรม ประกอบด้วย ครู จำนวน 14 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 10 คน และกรรมการสถานศึกษา จำนวน 13 คน ครูแนะแนว จำนวน 1 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ

จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 40 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ และค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

การศึกษาระยะที่ 3 เป็นการศึกษาผลการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยนวัตกรรมที่สร้างขึ้น ผู้วิจัยสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ครู จำนวน 22 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 60 คน กรรมการสถานศึกษา จำนวน 13 คน และนักเรียน จำนวน 154 คน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษารวมทั้งสิ้น จำนวน 249 คน ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย 1) แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจของครู มีลักษณะเป็นแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก 2) แบบสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษา และนักเรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ 3) แบบบันทึกจำนวนนักเรียนที่มีปัญหา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการใช้นวัตกรรมด้วยการทดสอบ-ที แบบไม่เป็นอิสระแก่กัน (Dependent Sample t-test)

สรุปผล

ผลการศึกษาการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านบางสะพานน้อยสรุปได้ ดังนี้

1. สาเหตุของปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษา นักเรียน และสาเหตุที่มาจากการดำเนินงานของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู ใน 5 ด้าน คือ

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีสาเหตุมาจากความครอบคลุมในการวางแผนและจัดทำข้อมูลแต่ละด้านของนักเรียน การไปเยี่ยมบ้านนักเรียนของครูอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง การจัดประชุมครูให้มีความรู้ในการประเมิน และสรุปผลการดำเนินงานจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน มีสาเหตุ คือ ความรู้ ความเข้าใจของครูเรื่องเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียน การจัดนักเรียนให้เข้ากลุ่มตามพฤติกรรมที่แสดงออกของครู การปรึกษาหารือกับครูเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการแบ่งกลุ่มนักเรียนตามการแสดงออกที่เป็นจริง (กลุ่มปกติ กลุ่มพิเศษ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา) การกำหนดการแบ่งกลุ่มพฤติกรรมนักเรียนตามเป็นจริง (กลุ่มพิเศษ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา) ของพ่อแม่ผู้ปกครอง การคัดกรองนักเรียนดำเนินการอย่างมีระบบ

1.3 ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน มีสาเหตุ คือ ความสนใจของผู้ปกครองในการประชุมร่วมกับโรงเรียนเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพฤติกรรมนักเรียน ความต่อเนื่องในการให้

คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือนักเรียนของครู ความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้เรียน ความร่วมมือระหว่างครูกับพ่อแม่ ผู้ปกครองนักเรียนเพื่อส่งเสริมนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การประชุมวางแผนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการเรียน

1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีสาเหตุ คือ การให้ความร่วมมือจากนักเรียนในการแก้ปัญหา การก่อปัญหาในชั้นเรียนของนักเรียน การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองของครูในการให้คำปรึกษาและเพื่อแก้ปัญหานักเรียน การประสานร่วมมือระหว่างครูกับพ่อแม่ ผู้ปกครองนักเรียนและกรรมการสถานศึกษาเพื่อสอดส่อง ดูแลช่วยป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนของครู การส่งเสริมสนับสนุนการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียนของโรงเรียน

1.5 ด้านการส่งต่อ มีสาเหตุ คือ ความชัดเจนของข้อมูลนักเรียนที่ต้องการให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยเหลือก่อนส่งต่อ วิธีการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยเหลือของครู การร่วมวางแผนกับครูในการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยังผู้เชี่ยวชาญ การมีส่วนร่วมในการวางแผนส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญของพ่อแม่ ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นตอนการดำเนินงานการส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญ

2. ผลการสร้างนวัตกรรมที่ใช้พัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มี 2 โครงการ คือ

2.1 โครงการการเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นโครงการเพื่อพัฒนาที่ใช้แก้ปัญหาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาและนักเรียน ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อตามสาเหตุของปัญหา คือ การบอกข้อมูลที่เป็นจริงแก่ครูเพื่อนำไปจัดทำทะเบียนประวัติ การขอข้อมูลนักเรียนจากผู้ปกครองเพื่อนำไปจัดทำทะเบียนประวัติเป็นรายบุคคล การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างครูที่ปรึกษาและนักเรียนในการแก้ปัญหา การสร้างความน่าเชื่อถือและให้ความมั่นใจกับนักเรียนในการช่วยแก้ไขปัญหของครู การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองของครูในการให้คำปรึกษาเพื่อแก้ปัญหานักเรียน และการให้ความร่วมมือของนักเรียนและผู้ปกครองกับครูในการส่งต่อนักเรียนไปให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยเหลือ

2.2 โครงการประชุมครูเรื่องการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาที่ใช้แก้ปัญหาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษา และนักเรียน ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน และด้านการส่งต่อ เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องในการจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลที่ถูกต้อง เรื่องการวางแผนและจัดทำข้อมูลแต่ละด้านของนักเรียน เรื่องเกณฑ์การตัดสินการแบ่งกลุ่มนักเรียน การจัดทำเครื่องมือเพื่อ

การแบ่งกลุ่มนักเรียน การคัดกรองนักเรียน การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การจัดทำข้อมูลนักเรียนก่อนส่งต่อนักเรียน และการจัดทำแผนงานการส่งต่ออย่างเป็นระบบ

3. ผลการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยนวัตกรรมที่สร้างขึ้น ปรากฏว่า การใช้นวัตกรรมทำให้ของครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษา และนักเรียน หลังการพัฒนา โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และจำนวนนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่มีปัญหาดลดลงกว่าก่อนการพัฒนา

การอภิปรายผล

จากการศึกษา การพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านบางสะพานน้อย ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการศึกษาหาสาเหตุของปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผลการสร้างนวัตกรรมที่ใช้พัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และผลการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยนวัตกรรมที่สร้างขึ้น ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาหาสาเหตุของปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผลการศึกษาหาสาเหตุของปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษา นักเรียน และสาเหตุของปัญหาที่มาจากการทำงานของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู ใน 5 ด้าน พบว่า

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คือ ความครอบคลุมในการวางแผนและจัดทำข้อมูลแต่ละด้านของนักเรียน การไปเยี่ยมบ้านนักเรียนของครู อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง การประชุมครูให้มีความรู้ในการประเมิน และสรุปผล การดำเนินงานจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ซึ่งสาเหตุดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังถือว่าเป็นงานนโยบายใหม่สำหรับโรงเรียนในระดับประถมศึกษาทำให้ครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจที่ชัดเจนในกระบวนการหรือขั้นตอนการดำเนินงาน โดยเฉพาะการจัดทำข้อมูลนักเรียนและจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลที่ถูกต้องเป็นระบบ สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้ระบุไว้ว่า ปัจจัยสำคัญข้อหนึ่ง คือ การอบรมให้ความรู้และทักษะรวมทั้ง การเผยแพร่ข้อมูลความรู้แก่ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น และผู้เกี่ยวข้อง สำหรับสาเหตุของปัญหาเกี่ยวกับการบอกข้อมูลที่เป็นจริงแก่ครูของนักเรียน สาเหตุดังกล่าวอาจเนื่องมาจากเพราะวัยของเด็ก กล่าวคือเด็กที่เรียนในระดับประถมศึกษา ยังมีอายุน้อย ซึ่งอาจขาดทักษะในการคิด การพูดอย่างมีเหตุผล ไม่เห็นความสำคัญของการบอกข้อมูลที่เป็นจริงของตนเองแก่ครู ตลอดจนไม่มั่นใจที่จะแสดงความคิดเห็นออกมา

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน คือ ความรู้ ความเข้าใจของครูเรื่องเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียน การจัดนักเรียนให้เข้ากลุ่มตามพฤติกรรมที่แสดงออกของครู การปรึกษาร่วมกับครูเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการแบ่งกลุ่มนักเรียนตามการแสดงออกที่เป็นจริง (กลุ่มปกติ กลุ่มพิเศษ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา) การร่วมกำหนดการแบ่งกลุ่มพฤติกรรมนักเรียนตามเป็นจริง (กลุ่มพิเศษ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา) ของพ่อแม่ผู้ปกครอง การคัดกรองนักเรียนดำเนินการอย่างมีระบบ สาเหตุของปัญหาดังกล่าวอาจเป็นเพราะดังที่กล่าวมาข้างต้น คือ งานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นงานใหม่ของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ทำให้ ทั้งครู นักเรียน และผู้ปกครองยังขาดความรู้ ความเข้าใจที่ชัดเจนต่อการดำเนินงานในเรื่องการคัดกรอง ทั้งในเรื่องเกณฑ์การแบ่งกลุ่ม วิธีการคัดกรอง ตลอดจนการใช้เครื่องมือการคัดกรอง

1.3 ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน คือ ความสนใจของผู้ปกครองในการประชุมร่วมกับโรงเรียนเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพฤติกรรมนักเรียน ความต่อเนื่องในการให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือนักเรียนของครู ความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้เรียน ความร่วมมือระหว่างครูกับพ่อแม่ ผู้ปกครองนักเรียนเพื่อส่งเสริมนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การประชุมวางแผนเพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียน สาเหตุดังกล่าวอาจเนื่องมาจาก ครูยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ในฐานะครูแนะแนว ซึ่งอาจเข้าใจว่า การทำหน้าที่ครูแนะแนว ที่คอยให้คำปรึกษา จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน เป็นหน้าที่ของครูแนะแนวโดยตรงเท่านั้น นอกจากนี้ยังเป็นไปได้ว่าครูยังขาดประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมโฮมรูมทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งในเรื่องบทบาทของครูแนะแนว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546 : 9) กล่าวว่า โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ ไม่มีครูที่ทำหน้าที่แนะแนวโดยเฉพาะ ฉะนั้นครูประจำชั้นอยู่ในฐานะที่จะทำหน้าที่เป็นครูแนะแนวบทบาทที่ควรจะทำ คือ สังเกตและทำความเข้าใจพฤติกรรมของนักเรียนในสภาพการณ์ต่าง ๆ ใช้เทคนิคและวิธีการหลาย ๆ อย่างในการศึกษานักเรียน ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม จัดทำระเบียบสะสมสำหรับเด็กแต่ละคน เพื่อประโยชน์ในการช่วยเหลือนักเรียนในชั้นของตนเอง เมื่อพบเด็กที่มีปัญหาพิเศษ ควรส่งไปรับการช่วยเหลือ ควรให้มีการพบปะกับผู้ปกครองของนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือเป็นรายกลุ่มเพื่อจะได้รู้และเข้าใจตัวเด็กมากขึ้น ประกอบกับเป็นการดึงผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือเด็กมากขึ้น จัดการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน ศึกษาและพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจในพฤติกรรมของเด็กในวัยระดับประถมศึกษา

1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา คือ การให้ความร่วมมือจากนักเรียนในการแก้ปัญหา การก่อปัญหาในชั้นเรียนของนักเรียน การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองของครูในการให้คำปรึกษาเพื่อแก้ปัญหานักเรียน การประสานร่วมมือระหว่างครูกับพ่อแม่ผู้ปกครองนักเรียน และกรรมการสถานศึกษาเพื่อสอดส่องดูแลช่วยป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนของครู การ

ส่งเสริมสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนของโรงเรียน สาเหตุของปัญหาดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่าครูขาดการติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอเพื่อสร้างความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ไม่มีเวลาไปเยี่ยมบ้านนักเรียน ทั้งนี้เพราะครูมีภาระงานการสอนมากเกินไปทำให้ใช้เวลาส่วนใหญ่หมดไปกับการจัดการเรียนการสอนในเนื้อหาวิชาความรู้ จึงอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้มองข้ามความสำคัญในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้ปกครองและนักเรียนเพื่อร่วมมือกันแก้ปัญหา นักเรียน นักเรียนยังขาดเหตุผลและยังไม่เห็นความสำคัญของการบอกข้อมูลที่เป็นจริงแก่ครู นอกจากนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองส่วนหนึ่งยังมีความเกรงกลัวที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับโรงเรียน หรือครูทำให้สัมพันธภาพระหว่างครูกับผู้ปกครองไม่แน่นแฟ้นดีพอ เป็นผลกระทบต่อความศรัทธาและความร่วมมือ

1.5 ด้านการส่งต่อ คือ ความชัดเจนของข้อมูลนักเรียนที่ต้องการให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยเหลือก่อนส่งต่อ วิธีการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยเหลือของครู การร่วมวางแผนกับครูในการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยังผู้เชี่ยวชาญ การมีส่วนร่วมในการวางแผนส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญของพ่อแม่ ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นตอนการดำเนินงานการส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญ สาเหตุของปัญหาดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่าการขาดความรู้ ความเข้าใจของครูในเรื่องการส่งต่อนักเรียน ซึ่งรวมทั้งการวางแผนการส่งต่อ การจัดทำข้อมูลก่อนส่งต่อ ทั้งนี้ หากครูขาดความรู้ที่ชัดเจนอาจส่งผลต่อการวางแผน การจัดให้พ่อผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินงานส่งต่อที่เป็นระบบ นอกจากนี้ อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนบ้านบางสะพานน้อยเป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียนมาก แต่จำนวนครูต่ำกว่าเกณฑ์ยากต่อการดูแลควบคุมได้ทั่วถึง และยังไม่มีการมีนักเรียนที่มีปัญหาหนัก ๆ ที่จะต้องส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญให้การช่วยเหลือ จึงเป็นไปได้ว่าทำให้ครูไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องวางแผนการส่งต่อไว้อย่างชัดเจน และขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงานด้านนี้

2. ผลการสร้างนวัตกรรมที่ใช้พัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผลการสร้างนวัตกรรมที่ใช้พัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีข้อสังเกตเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาและนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้น นำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 วิธีการสร้างนวัตกรรม ผู้วิจัยใช้วิธีประชุมระดมสมองจากผู้ร่วมสร้างนวัตกรรม คือ ครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ และครูแนะแนว แกนนำของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เพื่อร่วมกันคิดและสร้างนวัตกรรมที่ใช้พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่มีสาเหตุของปัญหา คือ ความครอบคลุมในการวางแผนและจัดทำข้อมูลแต่ละด้านของนักเรียน การไปเยี่ยมบ้านนักเรียนของครู อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง การไปเยี่ยมบ้านนักเรียนของครู จัดประชุมครูให้มีความรู้ในการประเมิน และสรุปผลการดำเนินงาน จัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ความรู้ ความเข้าใจของครูเรื่องเกณฑ์การแบ่งกลุ่มนักเรียน

การจัดนักเรียนให้เข้ากลุ่มตามพฤติกรรมที่แสดงออกของครู การปรึกษาหารือกับครู เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการแบ่งกลุ่มนักเรียนตามการแสดงออกที่เป็นจริง (กลุ่มปกติ กลุ่มพิเศษ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา) การร่วมกำหนดการแบ่งกลุ่มพฤติกรรมนักเรียนตามเป็นจริง (กลุ่มพิเศษ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา) ของพ่อแม่ผู้ปกครอง การคัดกรองนักเรียนดำเนินการอย่างมีระบบ ความสนใจของผู้ปกครองในการประชุมร่วมกับโรงเรียนเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงพฤติกรรมนักเรียน ความต่อเนื่องในการให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือนักเรียนของครู ความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้เรียนความร่วมมือระหว่างครูกับพ่อแม่ ผู้ปกครองนักเรียนเพื่อส่งเสริมนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การประชุมวางแผนเพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การให้ความร่วมมือจากนักเรียนในการแก้ปัญหา การก่อปัญหาในชั้นเรียนของนักเรียน การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองของครูในการให้คำปรึกษาเพื่อแก้ปัญหานักเรียน การประสานความร่วมมือระหว่างครูกับพ่อแม่ ผู้ปกครองนักเรียนและกรรมการสถานศึกษา เพื่อสอดส่อง ดูแลช่วยป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนของครู การส่งเสริมสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนของโรงเรียน ความชัดเจนของข้อมูลนักเรียนที่ต้องการให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยเหลือก่อนส่งต่อ วิธีการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยเหลือของครู การร่วมวางแผนกับครูในการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยังผู้เชี่ยวชาญ การมีส่วนร่วมในการวางแผนส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญของพ่อแม่ ผู้ปกครองนักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นตอนการดำเนินการส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญ

2.2 นวัตกรรมที่สร้างขึ้นเพื่อนำมาใช้พัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มี 2 กิจกรรม คือ โครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน และโครงการการจัดประชุมเรื่อง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งแต่ละกิจกรรมมีข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

2.2.1 โครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ สามารถเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลได้ถูกต้องและตรงกับสภาพจริง ส่งเสริมสัมพันธ์ภาพระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง ในการประสานร่วมมือให้เกิดผลทางปฏิบัติในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การป้องกันแก้ไขปัญหาและการส่งต่อ ตลอดจนเสริมสร้างเครือข่ายความเข้มแข็งในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีเป้าหมายคือ ให้ครูไปเยี่ยมบ้านนักเรียน ตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างเดือน กรกฎาคม ถึงเดือน กันยายน 2564 โดยใช้เวลาหลังเลิกเรียนระหว่างเวลา 15.30-17.00 น. ทุกวันอังคาร วันพฤหัสบดี และวันศุกร์ของทุกสัปดาห์ ซึ่งโครงการนี้ได้รับความร่วมมือกับผู้ปกครอง และนักเรียนเป็นอย่างดี ผลของการไปเยี่ยมบ้านนักเรียนช่วยให้ครูได้ทราบข้อมูลที่เป็นจริงของนักเรียนในด้านต่าง ๆ รู้สภาพครอบครัว และสร้างเสริมสัมพันธ์ภาพเป็นอย่างดีระหว่างครูกับพ่อแม่ และนักเรียน ก่อให้เกิดความร่วมมือที่ดียิ่งขึ้นโดยเฉพาะในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สอดคล้องกับ

หลักการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ที่ครูประจำชั้นอยู่ในฐานะที่จะทำหน้าที่เป็นครูแนะแนว บทบาทที่ควรจะทำคือ คือ สังเกตและทำความเข้าใจพฤติกรรมของนักเรียนในสภาพการณ์ต่าง ๆ ใช้เทคนิคและวิธีการหลายอย่างในการศึกษานักเรียน ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม จัดทำระเบียบสนธิสัญญาสำหรับเด็กแต่ละคนเพื่อประโยชน์ในการช่วยเหลือนักเรียนในชั้นของตนเอง เมื่อพบเด็กที่มีปัญหาพิเศษ วรส่งไปรับการช่วยเหลือ ควรให้มีการพบปะกับผู้ปกครองของนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือเป็นรายกลุ่มเพื่อจะรับรู้และเข้าใจตัวเด็กมากขึ้น ประกอบกับเป็นการดึงผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือเด็กมากขึ้น จัดการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน ศึกษาและพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจในพฤติกรรมของเด็กในวัยประถมศึกษา

2.2.2 โครงการประชุมครูเรื่องการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจระบบการจัดเก็บข้อมูลนักเรียน การคัดกรอง การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียน และการส่งต่อเพื่อให้ครูมีทักษะในการนำความรู้ความเข้าใจในเรื่องการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายคือ จัดประชุมครูทุกคน ระหว่างเดือน พฤษภาคม ถึง เดือน กันยายน 2564 โดยใช้เวลาหลังเลิกเรียนระหว่างเวลา 15.00-16.30 น. ทุกวันจันทร์ และ วันพุธของทุกสัปดาห์ ขณะเดียวกันในบางหัวข้อของการประชุม เช่น การใช้แบบประเมิน พฤติกรรมเด็ก SDQ (The Strengths and Difficulties Questionnaire) โรงเรียนได้เชิญศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบมาให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ครูด้วยผลจากการประชุมทำให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในวิธีการและขั้นตอนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น และทำให้ครูสามารถดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนา ช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาเด็กได้อย่างเป็นที่พอใจของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565 : 1) ที่มีนโยบายในเรื่องนี้ว่า หนึ่งในรูปแบบของการพัฒนาครู คือ การให้ความรู้ และการอบรมครู และพบว่า การพัฒนาครูมีผลต่อการเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ และการพัฒนาอย่างต่อเนื่องควรให้ครูมีความตระหนัก รู้จักสำรวจตนเอง พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องด้วยกระบวนการบริหารจัดการซึ่งยึดหลักการบริหารจัดการเชิงระบบตามวงจรคุณภาพของเดมมิง (Deming) ที่เรียกว่า P-D-C-A เป็นฐานความคิด การทำงาน ของวงจร P-D-C-A ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ได้กล่าวว่า กระบวนการ P-D-C-A เป็นยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน งานวิจัยครั้งนี้ ได้ชี้ให้เห็นอีกว่าการพัฒนาตนเองของครูด้วยกระบวนการดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง จะนำไปสู่การแก้ไขและพัฒนา นักเรียน และนอกจากนี้ ครูควรนำความรู้ที่ได้มาทดลองปฏิบัติจะดีกว่าการเข้าอบรมเพียงอย่างเดียว

3. ผลการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยนวัตกรรมที่สร้างขึ้น

ผลการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยนวัตกรรมที่สร้างขึ้น ทั้ง 2 กิจกรรม ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน และกิจกรรมประชุมครูเรื่องการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้วิจัยนำเสนอผลจากการศึกษาความพึงพอใจของครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และกรรมการสถานศึกษาต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และจำนวนนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่มีปัญหา ปรากฏดังนี้

3.1 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูหลังการพัฒนาสูงขึ้นกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าครูได้รับการประชุมให้มีความรู้ความเข้าใจและทักษะในการดำเนินงานที่ชัดเจน และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและสามารถปฏิบัติกิจกรรมที่แก้ไขปัญหาได้ตรงจุด และการแก้ปัญหาเกิดจากความร่วมมือกันระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง จึงทำให้การดำเนินงานราบรื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปุณยศรีสมบัติ (2560 : 50-52) ที่พบว่า การศึกษาความพึงพอใจในรูปแบบการบริหารจัดการงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนพร้าววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ครูกลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียน มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารจัดการงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3.2 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของนักเรียนหลังการพัฒนาสูงขึ้นกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนได้รับการดูแลเอาใจใส่ และปฏิบัติจากครูที่มีความรู้ ความเข้าใจที่ชัดเจนในเรื่องการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาและการส่งต่อ นอกจากนี้ พ่อแม่ ผู้ปกครองของนักเรียนผู้ซึ่งมีส่วนรับผิดชอบอบรมดูแลร่วมกัน ได้มีความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนมากขึ้นในการดูแลนักเรียน ซึ่งเป็นผลจากการที่ครูไปเยี่ยมบ้านนักเรียนแล้วสร้างความรู้ ความเข้าใจร่วมกัน จึงทำให้สามารถการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ครอบคลุมประเด็นที่จะพัฒนา ส่งเสริมหรือแก้ไขปัญหา โดยสิ่งดังกล่าวตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่เป็นจริง ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ ทั้งด้านความรู้ความสามารถและทักษะในการดำเนินชีวิต ซึ่งทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจดังกล่าว

3.4 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้ปกครองนักเรียน หลังการพัฒนาสูงขึ้นกว่าเกณฑ์ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองได้รับการประสานสัมพันธ์จากโรงเรียน จากครูเป็นอย่างดีเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูนักเรียนให้เหมาะสมตามวัย ตลอดจนได้รับความรู้ในเรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจน โดยเฉพาะจากการที่ครูได้ไปเยี่ยมบ้านนักเรียนได้ช่วยสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง และก่อให้เกิดเป้าหมายที่ตรงกัน

ระหว่างครูผู้ปกครอง หรือระหว่างบ้านกับโรงเรียน เป็นผลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างถูกต้องทาง และบรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้

3.5 ความพึงพอใจต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ กรรมการสถานศึกษา หลังการพัฒนาสูงขึ้นกว่าเกณฑ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนได้ให้ความสำคัญกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยเฉพาะการยึดหลักบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และได้กำหนดเป็น นโยบายของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน พร้อมได้มีการสร้างความเข้าใจกับครู คณะกรรมการสถานศึกษา ตลอดจนผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง มีการเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมประชุม เพื่อรับทราบร่วมให้ความเห็นชอบในการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ทำให้ กรรมการสถานศึกษาได้ทราบถึงความเคลื่อนไหว การเปลี่ยนแปลงตลอดจนการดำเนินงานของ โรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ และโดยเฉพาะในเรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งถือว่าเป็น บุตรหลานของชุมชนที่กรรมการสถานศึกษา จะต้องให้ช่วยดูแล ช่วยกำกับ ตลอดจนชี้แนะ ต่อผู้ปกครองของนักเรียนและโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนดำเนินวิถีชีวิตในทางที่พึงประสงค์ของสังคม นอกจากนี้ อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนได้ดำเนินงานตามหลักการบริหารเชิงระบบ คือ ได้มี การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาโดยครอบคลุมทุกกระบวนการทั้งปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และ ผลผลิตบนพื้นฐานของข้อมูลที่เป็นโดยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จึงสร้างความพอใจให้กับ กรรมการสถานศึกษา

3.6 จำนวนนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่มีปัญหาหลังการพัฒนาลดลงกว่าก่อนการพัฒนา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนได้ดำเนินงานตามขั้นตอนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับสภาพปัญหาของนักเรียน และเน้นให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรม ต่าง ๆ อันเป็นการส่งเสริม การป้องกัน และพัฒนานักเรียน ให้เกิดการพัฒนาเต็ม ตามศักยภาพ ทางโรงเรียนได้แต่งตั้งครูประจำหมู่บ้านซึ่งอาศัยในหมู่บ้านไว้คอยปรึกษาให้คำแนะนำอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การไปเยี่ยมบ้านและบุคลิกภาพส่วนบุคคลของพ่อแม่มีอิทธิพลต่อเด็ก เพราะ การเยี่ยมบ้านคล้ายกับวิชาความรู้ ที่เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหา การมีปฏิริยา ซึ่งกันและกันกับพ่อแม่เด็กและอ้างอิงไปสู่ชุมชน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ ผู้วิจัยเสนอแนะการนำไปใช้สำหรับโรงเรียนหรือสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดังนี้

1.1 สำหรับโรงเรียนหรือสถานศึกษา

1.1.1 โรงเรียนหรือสถานศึกษาทุกระดับ สามารถนำรูปแบบการวิจัยและพัฒนาที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการไปใช้พัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้เลย เพราะการดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดทำให้การพัฒนาการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบผลสำเร็จตามที่ต้องการ

1.1.2 โรงเรียนหรือสถานศึกษาทุกระดับ ที่นำรูปแบบการวิจัยและพัฒนาดังกล่าวไปใช้พัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้เฝ้ากลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ปกครองนักเรียน ในระยะที่ 1 ให้เท่ากับจำนวนผู้ปกครองของนักเรียนทั้งหมดเพราะจะทำให้ทราบปัญหาของนักเรียนทุกคนนำไปสู่การแก้ไขปัญหาให้ตรงประเด็น

1.1.3 โรงเรียนหรือสถานศึกษาทุกระดับ สามารถนำนวัตกรรมที่สร้างขึ้นได้แก่ โครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน และโครงการประชุมครูเรื่องการดำเนินงานพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไปใช้พัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้เลย เพราะทั้ง 2 โครงการทำให้การพัฒนาการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบผลสำเร็จอาจปรับเปลี่ยนขอบข่ายของกิจกรรม วิธีดำเนินการ เนื้อหาสาระและเครื่องมือต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสม

1.2 สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

จากผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นนโยบายใหม่สำหรับโรงเรียนระดับประถมศึกษา ทำให้ครูขาดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนในกระบวนการหรือขั้นตอนการดำเนินงาน โดยเฉพาะการจัดทำข้อมูลนักเรียนและการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลที่ถูกต้องเป็นระบบ ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรให้การส่งเสริมสนับสนุนเกี่ยวกับเอกสารที่เกี่ยวข้อง จัดอบรมครู ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้อง นิเทศติดตามการดำเนินงานและการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยได้เสนอแนะไว้ ดังนี้

2.1 กลุ่มเป้าหมายที่มาจากผู้ปกครองนักเรียนในระยะที่ 1 การศึกษาหาสาเหตุของปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้เอาผู้ปกครองของนักเรียนทั้งหมดในโรงเรียน เพื่อจะได้ทราบสาเหตุปัญหาของนักเรียนทุกคน

2.2 ในการสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษา ก่อนใช้นวัตกรรมควรให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนก่อน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจก่อนที่จะตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาสาเหตุของปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมเพื่อจะได้ข้อมูลตามที่ต้องการ